

Adroddiad i	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad	15 Gorffennaf 2024
Swyddog Arweiniol	Dafydd Edwards, Trysorydd yr Awdurdod
Swyddog Cyswllt	Helen Howard, Pennaeth Cyllid a Chaffael
Pwnc	Datganiad o Gyfrifon 2023/24

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw cadarnhau'r sefyllfa alldro diwedd blwyddyn ar gyfer 2023/24 a chyflwyno'r Datganiad o Gyfrifon heb ei archwilio ar gyfer 2023/24 (ynghlwm fel Atodiad A). Gofynnir i'r Aelodau nodi'r amserlen ar gyfer archwilio'r datganiad o gyfrifon hefyd.
- 2 Mae'r adroddiad yn rhoi cadarnhad ar faterion ariannol eraill sy'n ymwneud â 2023/24, gan gynnwys sefyllfa Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) o ran cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio, dileu dyledion drwg, a dangosyddion darbodus ar gyfer y flwyddyn gyfan.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 3 Cafodd y gofyniad cyllideb net o £44.394m ei gymeradwyo ar 16 Ionawr 2023, pan gymeradwyodd yr Awdurdod hefyd fesurau anghylchol er mwyn mynd i'r afael â'r diffyg sylfaenol, a oedd yn cynnwys gohirio gwariant yn ogystal â defnyddio cronfeydd wrth gefn.
- 4 Y gwariant gwirioneddol ar gyfer 2023/24 oedd £44.300m, sy'n cynnwys costau sy'n gysylltiedig â phrosiectau amrywiol, setliadau cyflog cenedlaethol sydd uwchlaw'r ddarpariaeth yn y gyllideb, a phwysau cyffredinol oherwydd chwyddiant. Lliniarwyd y costau ychwanegol trwy ddefnyddio'r darpariaethau, y cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd, a'r gronfa gyffredinol.
- 5 Roedd y gyllideb gyfalaf o £6.532m ar gyfer 2023/24 yn cynnwys £3.00m i brynu tir ar gyfer y ganolfan hyfforddi arfaethedig, a disgwylir bellach i hyn gael ei gwblhau yn ystod 2024/25. Bu'r rhaglen gyfalaf dan bwysau o ran costau ac felly cafodd rhai cynlluniau eu blaenoriaethu er mwyn aros o fewn y cyllid a oedd ar gael. Roedd y gwariant diwedd blwyddyn yn £2.182m gyda gofyniad i drosglwyddo £3.951m o gyllid ymlaen.

ARGYMHELLION

6 Gofynnir i'r Aelodau:

- i) nodi'r sefyllfa alldro referniw a chyfalaf heb ei harchwilio ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24, gan gynnwys y cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd, fel y nodwyd o fewn yr adroddiad;
- ii) nodi'r sefyllfa o ran mantolen 31/03/2024 heb ei harchwilio;
- iii) derbyn a nodi'r Datganiad o Gyfrifon drafft ar gyfer 2023/24, sydd wedi'i gynnwys yn Atodiad A;
- iv) nodi'r dangosyddion darbodus fel yr oeddent yn chwarter pedwar 2023/24; a
- v) nodi'r dileadau a gymeradwywyd gan y Trysorydd, yn unol â'r rheoliadau ariannol.

SYLWADAU GAN Y PWYLLGOR ARCHWILIO

7 Clywodd y Pwyllgor Archwilio ddiweddariad llafar ar y gwaith o gynhyrchu'r datganiad o gyfrifon yn ei gyfarfod ar 17 Mehefin 2024. Mae'r dyledion drwg a ddilëwyd wedi bod yn destun craffu gan y Gweithgor Craffu ar y Gyllideb.

CEFNDIR RHEOLEIDDIOL CENEDLAETHOL

8 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod baratoi a chyhoeddi datganiad o gyfrifon yn flynyddol. Mae'r amserlenni cyn-Covid a ragnodir o fewn y Rheoliadau'n ei gwneud yn ofynnol i ddatganiad drafft o gyfrifon gael ei gyhoeddi erbyn 31 Mai, gyda dyddiad cau archwilio o 31 Gorffennaf bob blwyddyn.

9 Yn dilyn ymgynghoriad â Chymdeithas Trysoryddion Cymru ac Archwilio Cymru, cadarnhaodd Llywodraeth Cymru y dylid paratoi'r datganiad drafft o gyfrifon ar gyfer 2023/24 erbyn 30 Mehefin 2024 fan bellaf, ac y dylid archwilio'r datganiad o gyfrifon erbyn 30 Tachwedd 2024.

DULL YR AWDURDOD

10 Mae swyddogion cyllid wedi ymdrechu o'u gwirfodd i gadw at yr amserlenni gwreiddiol ar gyfer cau cyfrifon a ragnodwyd yn Rheoliadau 2014, gan fod eu cau'n gynnwys yn caniatáu iddyn nhw ganolbwyntio ar ddyletswyddau cyfrifyddu eraill wedyn, sy'n ychwanegu mwy o werth.

11 Ar 31 Mai, cafodd sefyllfa alldro'r Awdurdod, heb ei harchwilio, ar gyfer gwariant referniw a chyfalaf, ei chwblhau, a chafodd y Datganiad o Gyfrifon drafft ar gyfer 2023/24 ei lofnodi gan y Trysorydd a'i gyflwyno i Archwilio Cymru. Mae'r Datganiad o Gyfrifon drafft ynghlwm fel Atodiad A, er gwybodaeth.

Y GYLLIDEB REFENIW

- 12 Bob blwyddyn, mae'n rhaid i'r Awdurdod bennu cyllideb refeniw gytbwys a rhaid iddi gael ei chymeradwyo mewn cyfarfod o'r Awdurdod llawn. Cafodd y gyllideb derfynol ar gyfer 2023/24 ei chymeradwyo gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar 16 Ionawr 2023. Cadarnhaodd hyn ofyniad cyllideb refeniw net o £44.394 miliwn i'w ariannu gan yr awdurdodau lleol cyfansoddol. Roedd hyn yn cynnwys newidiadau i'r llif cyllid o £1.08m yn gymorth gan Lywodraeth Cymru ar gyfer pensiynau diffoddwyr tân. Yn flaenorol, roedd hwn yn cael ei ariannu'n uniongyrchol i'r Awdurdod, ond ar gyfer 2023/24 cafodd y grant yma ei drosglwyddo i Awdurdodau Tân ac Achub drwy setliad grant cynnal refeniw (RSG) terfynol yr awdurdodau lleol cyfansoddol.
- 13 Y sefyllfa derfynol ar gyfer 2023/24 oedd tanwariant o £0.094m, gan gynnwys trosglwyddiadau i gronfeydd wrth gefn ac ohonynt.
- 14 Mae'r prif benawdau gwariant a'r sefyllfa alldro ddrafft wedi'u nodi isod:

2023/24	Cyllideb (£000)	Alldro (£000)	Defnydd o Gronfeydd wrth Gefn (£000)	Cyfraniad au CERA (£000)	Alldro Terfynol (£000)	Amrywiad (£000)	Amrywiad (%)
Cyflogeion	31,902	31,369			31,369	(533)	-2%
Eiddo	3,616	3,297			3,297	(319)	-9%
Cludiant	1,273	1,390			1,390	117	9%
Cyflenwadau Taliadau	5,453	5,392	833		6,226	773	14%
Trydydd Parti	342	319			319	(23)	-7%
Cyllid Cyfalaf a Thaliadau	3,129	2,165	(130)	1,101	3,136	7	0%
Incwm	(1,321)	(1,437)			(1,437)	(116)	9%
Alldro	44,394	42,496	704	1,101	44,300	(94)	-0.2%

COSTAU CYFLOGEION

- 15 Mae costau cyflogeion yn rhan sylweddol o'r gyllideb (72%) ac yn cynnwys cyflogau, costau pensiwn, cost recriwtio a hyfforddi, a gwasanaethau i gyflogeion, megis gwasanaethau iechyd galwedigaethol. Wrth gymeradwyo'r gyllideb yn derfynol ym mis Ionawr 2023, cymeradwywyd ystod o fesurau gan yr Aelodau i gyfyngu ar wariant staff. Nid yw'r rhain yn gylchol eu natur, ac roeddent yn cynnwys mesurau fel oedi cyn llenwi swyddi gwag o fewn y strwythur a gymeradwywyd, a chyfyngu ar y cynnydd a ragwelwyd o ran recriwtio i orsafoedd dyletswydd ar alwad.

- 16 Y sefyllfa alldro ar gyfer costau cyflogeion yw tanwariant o £0.533m, ac mae'r tabl isod yn rhoi dadansoddiad o hynny. Mae hyn yn cynnwys ad-daliad o £0.503m o Gronfa Bensiwn Clwyd mewn perthynas â chyfraniadau cyflogwyr, yn dilyn yr ailbrisiad actiwaraid.

Costau Cyflogeion	£000
Dyfarniad cyflog uwchlaw'r gyllideb	730
Arbedion swyddi gwag yn ystod y flwyddyn	-1290
Oriau ychwanegol i gwmpasu dyletswyddau gweithredol	863
Costau eraill cyflogeion	-323
Rhagamcan o gostau pensiwn	-513
Rhagamcan o Danwariant	-533

- 17 Mae'r dyfarniad cyflog, a oedd yn uwch na'r disgwyl, wedi cael ei liniaru'n rhannol gan yr arbedion a wnaed o gael swyddi gwag yn ystod y flwyddyn, er y bu'n rhaid defnyddio goramser ac oriau ychwanegol i gynnal capasiti yr ochr weithredol.
- 18 Mae camau yn parhau i gael eu cymryd er mwyn cynyddu nifer y diffoddwyr tân dyletswydd ar alwad, a hynny er mwyn mynd i'r afael â materion argaeledd, ond gan gofio cyfyngiadau'r gyllideb. Yn ystod hanner cyntaf 2024/25 bydd proses yn cael ei chynnal er mwyn recriwtio diffoddwyr tân amser cyflawn, a hynny i gymryd lle staff sydd wedi ymddeol yn ystod y flwyddyn a'r rhai sydd am ymddeol yn 2024/25.

COSTAU NAD YDYNT YN GYFLOGAU

- 19 Bu pwysau sylweddol ar y gyllideb ar gyfer costau nad ydynt yn gyflogau, a bu gorwariant o £0.548m. Roedd hyn yn cynnwys costau tanwydd, ac mae argaeledd a chostau nwyddau eraill yn peri pryder hefyd, fel cyflenwadau adeiladu, offer TGCh a darnau ar gyfer y fflyd, yn enwedig ac ystyried cymhlethdod y cadwyni cyflenwi hyn ynghyd â'r ansicrwydd byd-eang.
- 20 Ers yr adroddiad diwethaf mae sawl adran, gan gynnwys Cyfleusterau, TGCh a Gweithrediadau, wedi adrodd bod oedi o ran nwyddau a gwasanaethau y disgwylid eu cwblhau neu eu cyflenwi yn 2023/24. O ganlyniad, mae'r sefyllfa alldro ar gyfer eleni wedi lleihau, ond bydd yn rhoi pwysau ar gyllideb 2024/25.

Eiddo

- 21 Rhagwelwyd y byddai gorwariant o £0.370m ar gostau eiddo, ond tanwariant o £0.319m oedd y sefyllfa derfynol. Mae'r tanwariant hwn yn bennaf oherwydd y gostyngiad mewn costau nwy a thrydan yn chwarter olaf y flwyddyn ariannol, ac oherwydd na chwblhawyd gwaith cynnal a chadw adeiladau fel y rhagwelwyd. Mae'r Awdurdod wedi elwa o ostyngiad mewn ardrethi annomestig cenedlaethol yn dilyn llwyddiant apelau ardrethu.

Cludiant

- 22 Bu gorwariant o £0.117m yn y gyllideb cludiant o'i gymharu â'r gorwariant disgwylledig o £0.357m. Y prif reswm am hyn oedd y gostyngiad mewn gwariant ar danwydd (olew, diesel a phetrol), argaeledd cydrannau cerbydau a chwblhau atgyweiriadau, yn ogystal ag addasiad cyfrifyddu technegol diwedd blwyddyn ar gyfer stoc y fflyd.

Cyflenwadau

- 23 Y gyllideb cyflenwadau net yw £5.453m, gyda gorwariant diwedd blwyddyn o £0.773m (gorwariant o'r adroddiad diwethaf: £1.141m). Mae'r maes gwariant hwn yn cynnwys meysydd sy'n hanfodol i'r busnes, fel prynu offer a chyfarpar diogelu personol (PPE) ar gyfer yr ochr weithredol, trwyddedau TGCh hanfodol, y contract Firelink ac yswiriant.
- 24 Mae nifer o feysydd sy'n hanfodol i'r busnes wedi wynebu pwysau chwyddiant sylweddol, ac mae camau wedi'u cymryd i liniaru ac i gyfyngu ar y rhain, lle bo hynny'n bosibl.
- 25 Un o'r elfennau gwariant mwyaf yw'r contract Firelink cenedlaethol. Dyma'r contract gwasanaeth brys sy'n galluogi i bartneriaid yn y gwasanaethau brys gyfathrebu, rhyngweithio, ac ymateb i ddigwyddiadau. Mae'r trafod cyfreithiol yn parhau mewn perthynas â'r contract hwn. Mae Motorola, sydd mewn contract gyda'r Swyddfa Gartref i ddarparu'r Gwasanaeth hwn, wedi apelio yn erbyn penderfyniad gan yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd i osod cap ar brisiau ym mis Gorffennaf 2023. Yn 2023/24, o ganlyniad i'r cap prisiau, bu gostyngiad o £0.262m yn y costau. Fodd bynnag, gan nad yw penderfyniad y Llys Apêl yn hysbys, mae'r swm hwn wedi'i roi o'r neilltu mewn cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi, rhag ofn y bydd yn rhaid ei ad-dalu.
- 26 Bu gwariant sylweddol hefyd wrth brynu cit tân ychwanegol, oherwydd yr adolygiad halogion, gwerth cyfanswm o £0.474m. Mae trafodaethau parhaus wedi bod yn cael eu cynnal ledled Cymru gyda chyflenwr y cit tân, a hynny oherwydd yr oedi o ran cyflenwi. Mae'r cyflenwr bellach wedi cydnabod na fydd mwyafrif y cit tân yn cael ei gyflenwi tan 2024/25, felly mae'r £0.447m wedi'i gadw mewn cronfa wedi'i chlustnodi ar ddiwedd y flwyddyn er mwyn talu'r costau hyn yn 2024/25.

Taliadau Trydydd Parti

- 27 Mae taliadau trydydd parti yn ymwneud â chytundebau lefel gwasanaeth gyda phartneriaid, gan gynnwys Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, Cyngor Sir y Fflint, Cyngor Sir Gâr, Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru a Heddlu Gogledd Cymru. Mae'r cytundebau yn cynnwys darparu gwasanaethau cyfreithiol, gwasanaethau swyddog monitro, cymorth a gweinyddu pensiynau, a rheoli cyfleusterau. Ar ddiwedd y flwyddyn roedd tanwariant o £0.023m.

Ariannu Cyfalaf

- 28 Mae'r gyllideb ariannu cyfalaf yn neilltuo cyllid refeniw er mwyn ariannu gwariant cyfalaf ac mae'n cynnwys y ddarpariaeth isafswm refeniw a chostau llog ar fenthycia
- 29 Oherwydd anwadalrwydd y sefyllfa economaidd, mae cost benthyca wedi parhau i gynyddu. Fodd bynnag, ni fu angen benthyca pellach gan y fod gwariant cyfalaf hyd yma wedi bod yn llawer arafach na'r disgwyl.
- 30 Y gwariant ar ddiwedd y flwyddyn oedd £3.136m, o'i gymharu â chyllideb o £3.129m.

INCWM

- 31 Yn ogystal â'r ardoll gan awdurdodau lleol cyfansoddol, mae'r gyllideb hefyd yn cynnwys incwm disgwylidig o ffioedd a thaliadau, a grantiau. Mae ffioedd a thaliadau yn ymwneud yn bennaf ag ailgodi tâl ar gyfer adeiladau a rennir â chyrrff eraill yn ogystal â ffioedd hyfforddi ar gyfer prentisiaethau.
- 32 Bu cynnydd mewn incwm arall o ganlyniad i'r cynnydd mewn ailgodi tâl ar gyrrff eraill a gwaredu cerbydau ac offer, pan fo'r swm a dderbyniwyd yn llai na £10k ac yn gallu cael ei drin fel derbyniad refeniw o'r herwydd.

Cyllid Grant

- 33 Cyfanswm dyraniadau cyllid grant Llywodraeth Cymru ar gyfer 2023/24 yw £0.891m, a chaiff ei ddadansoddi isod. Caiff pob grant ei fonitro'n ofalus drwy gydol y flwyddyn ariannol er mwyn nodi unrhyw amrywiannau ac i'n galluogi i gymryd camau adferol.

Grant	Dyraniad £'000
Lleihau Tanau Bwriadol	169
Offer Diogelwch yn y Cartref	240
Cydnherthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	322
Ymgysylltu â Phobl Ifanc ac Ieuencid	141
Ymgyrch Ugain	14
Hanfodion Seibr	5
CYFANSWM	891

RHAGLEN GYFALAF

- 34 Aseswyd bod gofyniad cyllideb gyfalaf o £6.532m ac fe'i cymeradwywyd gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar 16 Ionawr 2023. Ers hynny, mae llythriant yn rhaglen 2023/24 wedi arwain at symud cynlluniau gwerth £3.951m ymlaen i 2024/25, gan gynnwys pryniant y tir ar gyfer y ganolfan hyfforddi arfaethedig.

- 35 Oherwydd oedi parhaus, nid yw prosiectau adeiladu y cytunwyd arnynt yn 2023/24 wedi'u cwblhau, ac mae disgwyl y bydd gwerth £0.612m o waith yn cael ei gwblhau o fewn chwarter cyntaf 2024/25.
- 36 Fel yr hyn a welwyd gyda'r gyllideb refeniw, mae'r rhaglen gyfalaf wedi wynebu pwysau o ran costau, gyda chostau cynyddol mewn perthynas â phrynu cerbydau a gwaith adeiladu. Ymdriniwyd â hyn drwy flaenoriaethu cyflawni prosiectau oedd yn hanfodol i'r ochr weithredol.
- 37 Mae angen trosglwyddo £3.951m o gyllid ymlaen, fel y manylir isod, a hynny oherwydd oedi wrth gwblhau gwaith adeiladu a phrynu tir. Mae pum peiriant tân wedi'u harchebu; ond disgwylir i'r rhandaliadau ymestyn i 2024/25 oherwydd oedi o ran argaeledd slotiau adeiladu gyda'r cyflenwr.
- 38 Mae manylion y cynlluniau i'w gweld isod:

Cynllun	Dyranid Diwygiedig £000	Rhagolwg £000	Arian Treigl £000
Adnewyddu Peiriannau Tân	475	475	960
Faniau amlbwrpas	189	268	-
Peilot Fan Trydan	-	107	-
Unedau Lles	150	150	-
Adfywio Gorchymyn a Rheoli	-	71	-
Man Waith Adeiladu	600	-	-
Tyrau Hyfforddi	100	52	48
Fflyd - system rhwystro cwympiadau a gwaith to	250	-	-
Drysau bae peiriannau	126	-	134
Uwchraddio Gwresogi Llandudno	180	165	19
Gwaith yn Nhŷ Mwg Dolgellau	150	-	150
Tir canolfan hyfforddi arfaethedig	365	256	-
Heb ei ddyrannu	3,000	-	2,630
Cyfanswm: Cynllun Cyfalaf	947	-	-
Arian Treigl 2022/23	6,532	1,544	3,941
Tyrau Hyfforddi			
Faniau gorsaf amlbwrpas	307	318	10
Adeiladau - Man Waith	160	162	-
Cyfanswm: Arian Treigl	158	158	-
Cyfanswm	625	638	10
	7,157	2,182	3,951

BENTHYCA

- 39 Mae gwariant cyfalaf yn cael ei ariannu'n bennaf trwy fenthyciadau allanol, ond yn y tymor byr mae'r Awdurdod yn defnyddio arian refeniw dros ben, a elwir yn 'fenthycia mewnol', a chronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio pan fo'n bosibl.

- 40 Mae'r Awdurdod yn parhau i ddefnyddio benthycia mewnol. Mae hyn yn golygu nad yw'r benthyciad cyfalaf sydd ei angen, fel y'i cyfrifwyd yn y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR), wedi'i ariannu'n llawn gan ddyled benthyciadau allanol, gan fod arian parod ar gyfer cronfeydd wrth gefn, balansau a llif arian parod yr Awdurdod wedi'i ddefnyddio dros dro er mwyn ariannu gwariant cyfalaf ac i gynhyrchu arbedion refeniw. Fodd bynnag, wrth i gronfeydd wrth gefn gael eu defnyddio, bydd rhaid newid y benthycia mewnol yn fenthycia allanol.
- 41 Ni fu angen unrhyw fenthyciadau allanol newydd yn ystod 2023/24. Cyfanswm y llog a dalwyd ar fenthyciadau cyfredol yn ystod y flwyddyn oedd £0.692m.

DEFNYDDIO'R GRONFA GYFFREDINOL A CHRONFEYDD WRTH GEFN WEDI'U CLUSTNODI

- 42 Nod cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod yw darparu cyllid i'w fuddsoddi yng ngweithgareddau'r dyfodol ac i fod yn rhwyd ddiogelwch rhag heriau ariannol tymor byr o ganlyniad i ofynion gweithgarwch, neu bwysau annisgwyl. Ar 31 Mawrth 2024, cyfanswm y cronfeydd wrth gefn y gellid eu defnyddio oedd £8.620m

	Balans 31 Mawrth 2023 £'000	Trosglwyddiadau (i mewn/)/allan 2023/24 £'000	Balans 31 Mawrth 2024 £'000
Cronfeydd Wrth Gefn Wedi'u Clustnodi	(6,222)	(703)	(6,925)
Cronfa Gyffredinol	(1,480)	(94)	(1,574)
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	(85)	37	(48)
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	(34)	(39)	(73)
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	(7,821)	(799)	(8,620)

- 43 Ni sefydlwyd unrhyw gronfeydd wedi'u clustnodi newydd yn 2023/24.
- 44 Yn 2023/24, bu rhaid cynyddu'r cronfeydd wrth gefn. Fel y nodwyd uchod, mae cynnydd o £0.708m yn y cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi wedi'i gynnwys mewn perthynas â'r cit PPE a contract Airwave. Mae'r holl symudiadau yn y cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi i'w gweld isod.

	Balans 31 Mawrth 2023 £'000	Trosglwyddiadau (i mewn)/allan 2023/24 £'000	Balans 31 Mawrth 2024 £'000
Cronfeydd Wrth Gefn y Gwasanaeth			
Cronfa Bensiwn Wrth Gefn	(545)	0	(545)
Cronfa Ariannu Cyfalaf Wrth Gefn	(300)	0	(300)
Atgyweirio Hydrantau Tân	(90)	0	(90)
Gwisg / Stoc PPE	(250)	(447)	(697)
Newid Trawsffurfio	(851)	0	(851)
Gwella Cyfleusterau	(651)	0	(651)
Atebolwydd Cyfreithiol	(186)	(124)	(310)
Hyfforddiant	(250)	0	(250)
Digwyddiadau Mawr	(150)	0	(150)
Gwella Systemau	(711)	0	(711)
Chwyddiant	(250)	0	(250)
Cronfeydd Cyfalaf a Grantiau Wrth Gefn			
Prosiectau cyfalaf	(1,043)	129	(914)
Cynllun Radio	(750)	(261)	(1,011)
Gostyngiad Grant Diogelwch Tân	(195)	0	(195)
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	(6,222)	(703)	(6,925)

DANGOSYDDION DARBODUS – 2023/24

- 45 Mae'r Awdurdod yn mesur ac yn rheoli ei wariant cyfalaf a'i fenthyciadau trwy gyfeirio at y dangosyddion canlynol. Bellach mae'n ofynnol yn ôl Cod Darbodus CIPFA bod y rhain yn cael eu hadrodd bob chwarter. Cyfrifir y dangosyddion yn seiliedig ar yr wybodaeth yn Strategaeth Gyfalaf 2023/24 a gymeradwywyd gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar 24 Mawrth 2023.

Gwariant Cyfalaf

- 46 Mae'r Awdurdod wedi ymgymryd â gwariant cyfalaf ac mae'n cynllunio gwariant cyfalaf fel y nodir isod:

	gwirionedd l 2022/23 £m	gwirionedd l 2023/24 £m	cyllideb 2024/25 £m	cyllideb 2025/26 £m
Gwasanaethau'r Gronfa Gyffredinol	3.366	2.182	5.887	6.424
Canolfan Hyfforddi Arfaethedig	0	0.000	2.630	0.000
Cyfanswm	3.366	2.182	8.517	6.424

- 47 Ceir manylion pellach am brosiectau cyfalaf y Gronfa Gyffredinol hyd yn hyn yn adran Rhaglen Gyfalaf yr adroddiad hwn, uchod.

Gofyniad Ariannu Cyfalaf

- 48 Mae swm cronol yr Awdurdod o gyllid dyled sy'n weddill yn cael ei fesur gan y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR). Mae hwn yn cynyddu gyda gwariant cyfalaf newydd a ariennir gan ddyled ac yn lleihau gyda darpariaeth isafswm refeniw a derbynion cyfalaf a ddefnyddir i ddisodli dyled.

	gwirioneddol 31.03.23 £m	gwirioneddol 2023/24 £m	blaenamcan 2024/25* £m	blaenamcan 2025/26* £m
Gwasanaethau'r Gronfa Gyffredinol	28.877	27.949	32.215	38.666

*Nid yw'r tabl uchod yn cynnwys costau adeilad y ganolfan hyfforddi arfaethedig.

Dyled Gros a'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf

- 49 Mae'r canllawiau statudol yn nodi y dylai dyled aros yn is na'r gofyniad ariannu cyfalaf, ac eithrio yn y tymor byr. Mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio ac yn disgwyl parhau i gydymffurfio â'r gofyniad hwn yn y tymor canolig fel y dangosir isod.

	gwirioneddol 31.03.23	gwirioneddol 31.03.24	cyllideb 2024/25	cyllideb 2025/26
Dyled (gan gynnwys Prydlesi Cyllid)	26.650	17.780	24.493	28.508
Gofyniad Ariannu Cyfalaf	28.877	27.949	32.215	38.666

Dyled a'r Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol

- 50 Mae'r gyfraith yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod osod terfyn benthyca fforddiadwy (a elwir hefyd yn Derfyn Awdurdodedig ar gyfer dyled allanol) bob blwyddyn. Yn unol â'r canllawiau statudol, mae "ffin weithredol" is hefyd yn cael ei gosod fel lefel rhybudd pe bai'r ddyled yn nesáu at y terfyn.

	Uchafswm dyled Ch2 2023/24 £m	Dyled ar 31.03.24 £m	Terfyn Awdurdodedig 2023/24 £m	Ffin Weithredol 2023/24 £m	Wedi cydymffurfio Do/Naddo
Benthyca	26.650	17.780	30.999	28.990	Do

- 51 Gan fod y ffin weithredol yn arf rheoli ar gyfer monitro yn ystod y flwyddyn, nid yw'n arwyddocaol os yw'r ffin weithredol yn cael ei thorri ar adegau oherwydd amrywiadau mewn llif arian, ac ni fyddai'n cael ei gyfrif fel methiant cydymffurfio. Fodd bynnag, arhosodd benthycia 2023/24 o fewn y ffin weithredol.

Cyfran Costau Ariannu i'r Llif Refeniw Net

- 52 Er na chaiff gwariant cyfalaf ei godi'n uniongyrchol ar y gyllideb refeniw, mae'r llog sy'n daladwy ar fenthyciadau ac MRP yn cael ei godi ar refeniw. Gelwir y tâl blynyddol net yn gost ariannu; mae hyn yn cael ei gymharu â'r llif refeniw net h.y. y swm a ariennir o'r ardoll a grantiau cyffredinol y llywodraeth.

	Gwirioneddol 2022/23 £m	2023/24 gwirioneddol £m	cyllideb 2024/25 £m	cyllideb 2025/26 £m
Costau ariannu (£m)	2.351	2.605	3.189	3.968
Cyfran y llif refeniw net	5.96%	5.87%	6.60%	7.53%

Dangosyddion Rheoli'r Trysorlys

- 53 Mae'r dangosyddion hyn o fewn Adroddiad Rheoli'r Trysorlys Ch4 2023/24, a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio.

Y FANTOLEN

- 54 Mae'r Fantolen yn cynnig rhagor o wybodaeth am sefyllfa ariannol hirdymor yr Awdurdod ac mae'n cynnwys asedau a rhwymedigaethau.

ASEDAU SEFYDLOG A BENTHYCIADAU

- 55 Asedau sefydlog yw eitemau sydd â chost uwch na £10,000 ac y disgwylir eu defnyddio am gyfnod hirach na 12 mis. Mae asedau sefydlog yr Awdurdod yn cynnwys tir ac adeiladau, cerbydau, offer yr ochr weithredol ac offer TGCh. Yr amcangyfrif o'r gwerth ar 31 Mawrth 2024 yw £57.184 miliwn (2022/23: £57.062 miliwn).
- 56 Cafodd adeiladau'r gorsafoedd eu hailbrisio ar 31 Mawrth 2024. Arweiniodd hyn at ostyngiad net o £0.589m o ran gwerth. Tir ac adeiladau'r Awdurdod sydd yn cyfrif am 82% o gyfanswm ei asedau, ac mae ganddynt werth llyfr net o £45.797 miliwn ar 31 Mawrth 2024.

- 57 Caniateir i'r Awdurdod ymrwymo i drefniadau benthyca er mwyn ariannu unrhyw asedau sefydlog a brynir ganddo. Ar 31 Mawrth 2024, gwerth y benthyciadau, heb unrhyw log, oedd £17.78 miliwn (2022/23: £26.46 miliwn).

ASEDAU CYFREDOL A RHWYMEDIGAETHAU CYFREDOL

- 58 Rhaid i'r Awdurdod fod â digon o adnoddau i sicrhau ei fod yn gallu bodloni ei ymrwymadau. Gwneir hyn trwy reoli arian parod ynghyd â balansau dyledwyr a chredydwyr. Ar ddyddiad y fantolen, cofnododd yr Awdurdod falans o £4.25 miliwn (2022/23: £9.22 miliwn) yn gysylltiedig ag arian parod a dyledwyr. Caiff hyn ei wrthbwyso gan £5.95 miliwn (2022/23: £4.29 miliwn) yn gysylltiedig â'r symiau sy'n ddyledus gan yr Awdurdod i gredydwyr.
- 59 Y balans arian parod ar ddiwedd y flwyddyn oedd £2.97m. Mae £2.32m o'r balans hwn yn ymwneud â'r grant atodol pensiynau a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru yn 2023/24, nas defnyddiwyd, oherwydd bod nifer yr ymddeoliadau ymhlith diffoddwyr tân yn is na'r disgwyl.

RHWYMEDIGAETHAU PENSIWN

- 60 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod roi cyfrif am y rhwymedigaethau amcangyfrifedig sy'n ymwneud â'i gynlluniau pensiwn. Mae gan yr Awdurdod ddau gynllun, sef Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Caiff gwerth rhwymedigaethau'r dyfodol ei gyfrifo gan yr actiwari ar gyfer pob cynllun ac amcangyfrifir ei fod yn £230.37 miliwn ar 31 Mawrth 2024 (2022/23: £227.14 miliwn). Mae'r prisiaid hwn yn cynnwys asesiad actiwaraidd o gostau heriau cyfreithiol cenedlaethol gan gynnwys dyfarniad McCloud sy'n ymwneud â gwahaniaethu ar sail oedran yng nghynlluniau pensiwn y sector cyhoeddus a dyfarniad O'Brien sy'n ymwneud â gwahaniaethu yn erbyn gweithwyr rhan-amser.

DILEU DYLEDION DRWG

- 61 Yn ystod y flwyddyn, yn unol â'r Rheoliadau Ariannol, cymeradwyodd y Trysorydd ddileu 18 dyled ddrwg â chyfanswm o £1,492.34, a hynny gan y byddai yn aneconomaidd mynd ar eu trywydd.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant tymor hir yr Awdurdod. Mae cyllid ar gyfer y Gwasanaeth o fudd i gymunedau Gogledd Cymru ac yn sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn cael ei wneud mewn seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Mae'r gyllideb yn cael ei gosod bob blwyddyn yn unol â darpariaeth arfaethedig y gwasanaeth sy'n cynnwys ymateb brys a gwaith atal.
Cyfreithiol	Mae'n ofynnol yn gyfreithiol i'r Awdurdod lunio'r Datganiad o Gyfrifon yn unol â'r safonau a ragnodir.
Staffio	Mae rheolaeth ariannol effeithiol yn cefnogi strategaeth hirdymor y gweithlu i sicrhau bod yr Awdurdod yn gallu cyflawni ei gyfrifoldebau.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Dim
Risgiau	Mae incwm a gwariant yn cael eu monitro'n agos er mwyn sicrhau bod unrhyw achosion o wyro o'r gyllideb a gymeradwywyd yn cael eu canfod yn briodol, a'u hadrodd i'r Aelodau.